

Nd.

189. Nefndarállt

um frumvarp til laga um breytingu á og viðauka við lög nr. 74, 27. júní 1921, um tekjuskatt og eignarskatt.

Frá meiri hluta fjárhagsnefndar.

Vjer undirritaðir 4 nefndarmenn höfum eigi getað orðið samferða með-nefndarmönnum vorum um meðferð þessa frv. og finnum oss knúða til að leggja á móti a- og e-liðum 1. gr. frv., svo og 2. gr.

Eftir a-lið 1. gr. frv. á að miða skattgjald innlendra hlutafjelaga við meðaltal af skattskyldum tekjum fyrir 3 árin næstu á undan skattgreiðslunni og 2 árin síðustu, ef fjelag hefir að eins starfað 2 ár.

Slík regla er af ýmsum ástæðum talsvert athugaverð, ekki að eins vegna þess, að hún virðist leiða til allmikillar tekjurýrnunar fyrir rikissjóð, svo sem síðar skal að vikið, heldur einnig vegna hins, að ef hún er hafin að loknum þrem gróðaárum, þá verður gróði 1. og 2. árs tvískattaður, með því að skattur fyrir þau ár myndi að sjálfsögðu hafa verið greiddur eftir gildandi ákvæðum laganna.

Óneitanlega mundi meðaltalsregla þessi veita gjaldendum mikla ívilnun í skattgjaldi, ef hafin væri í lok þriggja ára tímabils, þar sem 2 fyrri árin hefðu verið tekjurýr eða tekjulaus, en síðasta árið tekjumikið, eða líkt og nú er ástatt með nokkur hinna stærri útgerðarhlutafjelaga. En jafnaugljós og þessi ívilnun er fyrir skattþegna þá, sem í hlut eiga, er einnig tekjurýrnunin af þessari reglu fyrir rikissjóð. Hann mundi oft fara á mis við þann tekjuauka, sem leiddi af stighækkun skattsins, þegar tekjuauðug ár koma fyrir, og fá skattinn greiddan eftir reglum 7. gr. skattalaganna um lágmarksskatt. Má jafnvel ætla, eftir reynslu nokkurra undanfarinna ára, að skattskyldar tekjur eftir meðaltalsreglunni færu sjaldan fram úr 10% af stofnfje, og yrði þá skatturinn af þeim tekjum skattskyldum jafnan á lægri þrepum skattstigans.

Jöfnuð þann í skattgreiðslunni frá ári til árs, sem stefnt er að með meðaltalsreglunni, álitum vjer ekki mikilsverðan. Hann leiðir til skattgreiðslu á tekjulausum árum, sem er óeðlileg, en veitir ívilnun um stighækkun skattsins fyrir hlutafjelög, þegar gróðaár koma fyrir og aðrir gjaldþegar, er tekjuskatt greiða eftir 6. gr. skattalaganna, verða að hlíta stighækkuninni.

Í ástæðum frv. virðist fullmikið gert úr áhættu útgerðarhlutafjelaga þeirra, sem hjer starfa. Hjá mörgum þeirra hefir að visu verið rekstrarhalli undanfarið krepputímabil frá stríðslokum, en það sama hefir gilt um flest önnur atvinnufyrirtæki á því tímabili, bæði til sjós og lands. Hins vegar hafa útgerðarhlutafjelögin stöðugt eflst og fjölgað frá því eftir síðustu aldamót, jafnvel langtum framar en nokkur önnur atvinnustarfsemi í landinu, og dregið til sín mikinn hluta af fjármagni þjóðarinnar, en það hefðu þau að eðlilegum hætti ekki átt að gera, ef atvinnugrein þeirra hefði verið mjög stopul og áhættusöm, enda er sú skoðun harla almenn, að togaraútgerðin, sem hjer kemur einkum til greina, sje öruggari og vissari en útvegur með bátum og smáskútum, sem er meira staðbundinn og háður veðurfari og fiskigengd á grunnmiðum.

Um e-lið 1. gr. frv. er það að segja, að hann er bein afleiðing af ákvæðum a-liðs, þótt hann gæti staðist í sambandi við önnur ákvæði frv. Báðir mundu þessir liðir, ef lögfestir yrðu, svifta rikissjóð að miklu leyti þeim stighækkaða tekjuskatti frá ýmsum fiskveiðihlutafjelögum, sem honum ber, af miklum vertiðargróða næstliðins árs.

2. gr. frv. getur eigi átt við, þegar burtu falla a- og e-liðir 1. gr., enda í sjálfu sjer eigi líkleg til að skapa alment rjettlæti um skattgreiðslur, þótt frv. yrði samþykkt óbreytt.

Til frekari skýringar skoðun vorri um áhrif meðaltalsútreiknings á skattskyldum tekjum hlutafjelaga skal hjer sýnt yfirlit yfir útreikning skattsins um 12 ára tímabil eftir gildandi lögum og eftir reglum frv. Er miðað við 400000 kr. stofniþe og tekjur áætlaðar mjög breytilegar, en gert ráð fyrir 2 tekjulausum árum á undan 1. árinu, sem frumvarpsreglunni er beitt við, og mundi með því farið nærri því ástandi, sem hjer hefir verið undanfarið.

Ár	Stofnfje	% af stofnfje skattskyld	Arstekjur skattskyldar	Skattur eftir gildandi lögum	Skattur eftir reglum frv.
			kr.	kr.	kr. ¹⁾
1924 ...	400000	35%	140000	27600	5933
1925 ...	—	12%	48000	6200	9133
1926 ...	—	2%	8000	400	9666
1927 ...	—	8%	32000	3400	2999
1928 ...	—	50%	200000	42600	12600
1929 ...	—	1%	4000	200	12333
1930 ...	—	3%	12000	800	11000
1931 ...	—	0%	0	0	266
1932 ...	—	20%	80000	12600	3199
1933 ...	—	80%	320000	78600	25933
1934 ...	—	1/2%	2000	100	26100
1935 ...	—	0%	0	0	19433
			Alls:	172500	138595

1) Aurum er hvarvetna slept við útreikning skattsins.

Eftir niðurstöðum framanritaðs yfirlits ætti skaði rikissjóðs á þessum 12 árum að nema 33905 kr. eftir ágiskudum tekjum, og mundi niðurstaðan verða lík hvernig sem tekjur væru, þegar samtala nokkurra ára kemur fram.

Vjer getum fallist á ákvæði frv. um meðferð varasjóða og annara sjóða hlutafjelaganna, sem felast í b-, c- og d-liðum 1. gr. frv. Einnig teljum vjer rjett að lögleiða ákvæði 3. og 4. gr. En með tilliti til framangreindra breytinga á 1. gr., álitum vjer rjett að breyta 5. gr. í þá átt, að lögin öðlist gildi 1. jan. 1926.

Eftir framansögðu ráðum vjer því deildinni til að samþykkja frv. með eftirfarandi

BREYTINGUM:

1. Við 1. gr.
 - I. Stafliðirnir a og e falli burt.
 - II. Fyrir »b. og c. lið« í d-lið komi: a- og b-lið.
 - III. Stafliðirnir b., c., d. verði: a., b., c.
2. Við 2. gr. Greinin falli burt.
Greinatalan breytist samkvæmt því.
3. Við 5. gr. Greinin verði 4. gr. og orðist þannig:
Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1926.

Alþingi, 11. mars 1925.

Kl. Jónsson, Halldór Stefánsson. Jakob Möller. Sveinn Ólafsson,
form. frsm.